

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 479 din 09.06.2021

Dosar nr.: 996/2020

Petiția nr.: 7926/11.12.2020

Petentă: pentru minorul

Reclamată: Grădinița Înșir'țe Mărgărite

Obiect: petenta reclamă faptul ca minorul a fost discriminat în cadrul grădiniței deoarece are o predispoziție alergică și nu a putut consuma unele dintre alimentele de la masa de prânz

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. pentru minorul , loc.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Grădinița Înșir'țe Mărgărite, loc. București, str. Almașu Mare nr. 1, sector 4

II. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

5. Părțile au fost citate cu respectarea măsurilor impuse de starea de alertă (filele 20 și 21 din dosar), prin comunicarea unor adrese în care se preciza posibilitatea părților de a-și exprima acordul în sensul trimiterii punctelor de vedere în scris, iar părții reclamate i-a fost comunicat un exemplar al petiției în vederea posibilității formulării apărărilor.

6. Părțile și-au formulat în scris punctul de vedere și l-au depus la dosar.

7. Punctul de vedere depus de partea reclamată a fost comunicat petentei în vederea depunerii de concluzii scrise (fila 24 din dosar), iar punctul de vedere depus de petentă a fost comunicat părții reclamate în vederea depunerii de concluzii scrise (fila 30 din dosar). Părțile nu au depus concluzii scrise la dosar.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentei

8. Prin petiția nr. 7926/11.12.2020 petenta precizează următoarele aspecte relevante:

- este mama unui băiețel de 5 ani care a frecventat grupa mică și grupa mijlocie în cadrul părții reclamate;
- în anul 2019, în iarnă, copilul a dezvoltat niște episoade cu reacții alergice, iar după

vizite la medic, analize etc, s-a stabilit că are deficit de DAO și necesită regim slab histaminic și tartament, acest lucru însemnând că trebuie să evite consumul de produse foarte procesate și alte alimente (mezeluri, conserve, sosuri din comerț, fructe cu semințe mici, vinete, produse de patiserie și cofetărie din comerț);

- petenta a dus la grădiniță documentele medicale justificative, dar partea reclamată i-a comunicat că nu mai poate primi copilul la program prelungit deoarece nu pot asigura dieta de care el are nevoie. Copilul a fost ținut nemâncat în ziua respective, fără ca părinții să fie anunțați. Bunica a luat copilul în acea zi la prânz, în loc să îl ia după amiază și a văzut copilul trist, uitându-se la ceilalți copii care mâncău, deoarece asistenta grădiniței a decis brusc că el nu mai poate consuma nimic în incinta unității de învățământ;

- timp de o lună petenta a dus copilul la programul scurt, după micul dejun și înainte de masa de prânz pentru că a acceptat punctul de vedere al grădiniței cum că nu pot oferi regim preferențial;

- în luna iulie 2020 petenta a repetat analizele copilului la medicul alergolog iar acesta a spus că este un abuz din partea grădiniței ce s-a întâmplat, că acesta putea frecventa fără probleme instituția și servi masa acolo, în condițiile în care nu i se dădeau mezeluri, pește la conservă și sosuri din comerț (ketchup, muștar, maioneză), lucruri care nu ar trebui să se regăsească oricum în alimentația unor copii, cu atât mai puțin în cadrul unei grădinițe;

- petenta a primit o scrisoare medicală în care se menționează că situația copilului s-a ameliorat, este asimptomatic, nu mai urmează tratament, iar regimul este unul de protecție, fără excese și cu restricțiile menționate mai sus;

- doamna asistentă a grădiniței a fost extrem de dură în decizia ei cum că nu au voie să primească în grădiniță copii cu alergii. Nu pot asigura tocător separat, frigider separat, mâncare gătită separat, toate produsele alimentare conțin urme de alergeni, prin urmare copilul nu poate mânca în grădiniță;

- din a treia zi de grădiniță petentei i s-a cerut să ia copilul înainte de masa de prânz;

- asistenta medicală, doctorul unității și doamna director susțin hotărât că nu pot primi copilul la program prelungit decât dacă petenta aduce o hârtie de la medic cum că nu are nicio alergie sau intoleranță, lucru imposibil, deoarece băiatul are o predispoziție, o sensibilitate la alimentele bogate în histamină;

- în urma sesizării făcute la Direcția pentru Protecția Copilului s-a început o anchetă, s-au făcut investigații și s-a încercat să se discute cu doamna director pentru a se ajunge la o înțelegere;

- petenta a aflat de la alți părinți că au fost cazuri de copii care au frecventat grădinița cu program normal deși aveau anumite alergii sau intoleranță la lapte, de exemplu (copilul nu primea lapte la micul dejun) sau copii cu restricții alimentare și totuși nu au fost probleme să nu poată servi masa împreună cu ceilalți copii. Au existat și cazuri de copii care au fost refuzați;

- variantele oferite de doamna director au fost:

- Program scurt 09:00 – 12:30 (după micul dejun și înainte de masa de prânz)
- Program prelungit, la altă grupă, cu mâncarea de acasă
- Program prelungit, venit după micul dejun, luat înainte de masa de prânz, apoi adus înapoi după masa de prânz pentru somn și activitățile de după amiază (unde ar trebui să mănânce copilul? În curtea grădiniței? Cine ar avea timpul și disponibilitatea să se plimbe pe drumuri toată ziua?)

- Marea concesie: program prelungit, păstrarea grupei, dar cu mâncare de acasă;
- petenta a analizat toate variantele oferite, dar nu a fost de acord cu niciuna dintre ele;
 - petenta a urmărit meniul copilului în timpul cât a funcționat grădinița (o lună și jumătate) și doar o dată s-a servit ceva ce copilul său avea indicație să evite. Copilul știe foarte bine ce are voie și ce nu, iar părinții urmăresc meniul săptămânal afișat;
 - petenta arată că dorește să poată oferi copilului acces la educație, fără diferențiere și marginalizare, copilul a suferit în ultimul an din cauza restricțiilor alimentare (inițial foarte drastice, ulterior lejere) și a fost foarte afectat că nu putea rămâne alături de colegii lui la masă și somn;
 - petenta precizează că nu are niciun interes să întrețină o atmosferă încărcată între ea și responsabilii grădiniței, mai ales că mai are un copil de aproape 3 ani pe care dorește să îl aducă în același loc cu prima ocazie când se va găsi un loc disponibil.

Petenta depune documente medicale la dosar.

9. Prin adresa nr. 7479/20.11.2020, cu revenire prin adresa nr. 133/11.01.2021, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4 prezintă cazul semnalat de petentă și solicită să li se comunice concluziile și recomandările pe care le-a dispus CNCD cu privire la situația semnalată.

10. Prin adresa nr. 1401/22.02.2021 petenta depune la dosar ultimele documente medicale justificative și cererea transmisă conducerii grădiniței de a primi copilul la program prelungit (cu mesele incluse).

Sușținerile părții reclamate

11. Prin adresa nr. 1775/05.03.2021 partea reclamată își exprimă punctul de vedere prin care arată următoarele:

- fiul petentei frecventează grădinița de la grupa mică;
- la grupa mijlocie părinții au luat legătura cu medicul unității și au adus scrisoarea medicală eliberată de medicul specialist în legătură cu problemele apărute în starea de sănătate a copilului legate de alergii. Doamna doctor le-a sugerat părinților să respecte dieta și să frecventeze grădinița cu program normal. Familia a colaborat foarte bine și a respectat recomandarea;
- la începutul anului școlar 2020-2021 scrisoarea medicală adusă de părinții copilului a determinat-o pe d-na doctor să înainteze conducerii unității adresa cu nr. 568/29.09.2020 prin care să facă aceleași recomandări: program normal și alimentație de acasă;
- pentru a veni în interesul copilului partea reclamată precizează că el frecventează la aceeași grupă de copii și nu a fost transferat la altă grupă, cu orar normal;
- exigența și profesionalismul în realizarea triajului și verificarea stării de sănătate a copiilor se datorează medicului și asistentei medicale;
- modalitatea de soluționare este cea impusă de starea de sănătate și de decizia medicului pediatru;
- partea reclamată precizează că unele informații calomnioase o îndeamnă să nu dea curs manierei în care sunt prezentate. Petiția primită a fost discutată în Consiliul de Administrație al grădiniței;
- partea reclamată speră în continuarea unei colaborări în vederea prevenirii situațiilor care ar pune în pericol dezvoltarea sau integritatea fizică și psihică, iar regimul alimentar nu trebuie să se confunde cu discriminarea;

- partea reclamată menționează că petenta a înaintat grădiniței o petiție abia în data de 22.02.2021.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

12. O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

13. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

14. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: *„exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”*).

15. Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: *„art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (Marckx împotriva Belgiei, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (Van der Mussele împotriva Belgiei, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit, 30 iulie 1998, §75).*

16. Totodată în hotărârea dată în cazul **Thlimmenos împotriva Greciei** din 6 aprilie 2000, CEDO a arătat că în ciuda prevederilor legale grecești, unei persoane condamnate penal la o pedeapsă privativă de libertate cu executare (pentru refuzul înrolării în armată) nu i poate interzice să devină notar. Astfel CEDO a concluzionat că *„dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoage, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”*. Rezultă că există o diferențiere și în cazul în care situațiile diferite nu sunt tratate în mod diferit.

17. Grădinița reclamată a oferit acest tratament diferit, însă nu în conformitate cu cerințele petentei. Cerința specifică privind gătirea mesei copilului petentei de către grădinița reclamată se poate analiza din perspectiva adaptării rezonabile.

18. Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, la art. 2 definește noțiunea de adaptare rezonabilă ca reprezentând *„modificările și ajustările necesare și adecvate, care nu impun un efort disproporționat sau nejustificat atunci când este necesar într-un caz particular, pentru a permite persoanelor cu dizabilități să se bucure ori să își exercite, în condiții de egalitate cu ceilalți, toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului”*.

19. CEDO „recunoaște că adaptarea rezonabilă poate lua diferite forme, atât materiale, cât și imateriale, pedagogice sau organizatorice, în ceea ce privește accesibilitatea arhitecturală la clădirile instituțiilor de învățământ, formarea cadrelor didactice, adaptarea programelor școlare sau echipamentele adecvate. În aceste condiții, Curtea subliniază că, în niciun caz, nu are sarcina de a defini mijloacele care trebuie folosite pentru a răspunde nevoilor educaționale ale copiilor cu handicap. În fapt, autoritățile naționale, datorită legăturilor directe și constante cu forțele vii ale țărilor lor, sunt, în principiu, mai în măsură decât instanța internațională să se pronunțe cu privire la situația și nevoile locale în acest sens” (**Cauza Çam împotriva Turciei**, 23 februarie 2016, §66).

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

20. Colegiul director constată că petenta are un copil cu alergii la o gamă largă de alimente (produse foarte procesate și alte alimente: mezeluri, conserve, sosuri din comerț, fructe cu semințe mici, vinete, produse de patiserie și cofetărie din comerț) la grădinița reclamată unde copiii beneficiază de masă. Grădinița a oferit mai multe alternative, una dintre ele fiind ca părinții să asigure mâncarea pentru copil.

21. Grădinița nu poate găti pentru toți copiii ca și cum ei ar avea toți alergii similare, întrucât o astfel de măsură nu ar fi în beneficiul copiilor fără alergii.

22. Totodată, solicitarea ca grădinița să pregătească două tipuri de mâncare, una pentru ceilalți copii și una pentru copilul cu alergii ar reprezenta un efort disproportionat.

23. Grădinița este responsabilă privind sănătatea copiilor, în consecință, necunoașterea unei liste complete (noțiunea de produse foarte procesate spre exemplu este extrem de interpretabilă) a alimentelor la care copilul petentei are alergii nu oferă grădiniței suficientă protecție pentru a evita o alimentație eronată, ce ar duce la alergii.

24. În consecință, faptul că grădinița nu gătește separat pentru un copil care are alergii la o gamă largă de alimente fără o specificare suficient de clară nu reprezintă discriminare, solicitarea în acest sens a petentei depășește adaptarea rezonabilă.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Faptul că grădinița nu gătește separat pentru un copil care are alergii la o gamă largă de alimente fără o specificare suficient de clară nu reprezintă discriminare, solicitarea în acest sens a petentei depășește adaptarea rezonabilă conform art. 2 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** coroborată cu art. 2 din **Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități**;

2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii: –

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată** și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 09.06.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

Redactată și motivată: A.S. (pct. 1-11), Haller István (pct. 12-24)
Data redactării: 10.06.2021

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

